

1. 12. 2016

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Lze omezit rozsah pojistného plnění za újmu, kterou způsobil advokát v souvislosti s výkonem advokacie svému klientovi?

Ne každý advokát je neomylný, ale každý bez výjimky odpovídá v souladu s ustanovením § 24 odst. 1 zákona č. [85/1996](#) Sb., o advokacii, svým klientům za újmu, kterou jim v souvislosti s výkonem advokacie způsobil. Aby se mohli klienti vždy domoci její náhrady, stanoví zákon o advokacii v § 24a každému advokátovi povinnost být pro případ odpovědnosti za způsobenou újmu pojištěn, a to alespoň v minimální výši stanovené stavovskými předpisy (aktuálně 5 000 000 Kč[1]). Má však každý klient jistotu, že v případě újmy nepřesahující stanovený limit, bude pojišťovnou odškodněn vždy v plné výši, nebo se mohou pojišťovny aplikací výluk z rozsahu pojištění povinnosti k náhradě újmy zprostit?



TOMAN, DEVÁTÝ & PARTNEŘI
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

Ambicí tohoto článku není dát ultimativní rozhršení uvedené otázky, ale spíše se nad nastíněným problémem trochu více zamyslet, a to i v návaznosti na jedno z nedávných rozhodnutí Ústavního soudu. V dnešní době se již stalo samozřejmostí, že při uzavírání každé pojistné smlouvy je třeba dát velký pozor na to, kdy a v jakém rozsahu se na případné pojistné plnění budou vztahovat v pojistných podmínkách stanovené výluky. Někdy jsou tyto výluky zřejmé na první pohled, jindy vyplavou na povrch až ve chvíli, kdy už se očekává vyplacení pojistného plnění. Řada lidí se tak již smířila s tím, že v důsledku pojišťovnou stanovených výluk se pojistného plnění nemusí vůbec dočkat. Platí však tyto výluky bez omezení i na povinné pojištění odpovědnosti advokátů?

Zákon o advokacii stanoví každému advokátovi zákonnou povinnost být pojištěn. Jakým způsobem tak učiní, již ponechává plně na jeho svobodném uvážení. Je pak jeho volbou, zda si sjedná pojištění individuálně, nebo využije například hromadné pojištění advokátů zajišťované Českou advokátní komorou.[2] Výluky z rozsahu pojištění však lze očekávat v každém případě. Pojistného plnění se proto klient advokáta nemusí dočkat například v případě újmy způsobené advokátem úmyslně nebo z hrubé nedbalosti. Stejně tak může být výplata pojistného plnění omezena též při výkonu advokacie aplikací směnečného práva. Podíváme-li se podrobněji například na hromadné pojištění advokátů zprostředkované komorou, zjistíme, že aktuální dodatek k rámcové pojistné smlouvě v části týkající se výluk z rozsahu pojištění je celkem rozsáhlý a obsahuje hned 32 bodů.[3]

Lze však rozsah zákonného pojištění odpovědnosti advokátů vůbec v rámci smluv uzavřených s pojišťovnami omezit. Ustanovení § 24a odst. 1 zákona o advokacii vymezuje rozsah zákonného pojištění na všechny případy újmy, „za kterou klientovi odpovídá podle § 24 odst. 1, jakož i pro případ vzniku povinnosti k náhradě újmy“. V souladu s § 24 odst. 1 zákona o advokacii „advokát odpovídá klientovi za újmu, kterou mu způsobil v souvislosti s výkonem advokacie. Advokát odpovídá za újmu způsobenou klientovi i tehdy, byla-li újma způsobena v souvislosti s výkonem advokacie jeho

zástupcem nebo jiným jeho zaměstnancem než zaměstnaným advokátem“. Jedinou podmínkou odpovědnosti advokáta je tak spojitost vzniku újmy s výkonem advokacie, přičemž advokát odpovídá i za újmu, kterou nemusel způsobit svým vlastním jednáním. Své odpovědnosti se mohou advokáti zprostit pouze, „prokáží-li, že újma nemohlo být zabráněno ani při vynaložení veškerého úsilí, které lze na nich požadovat“ (§ 24 odst. 4 zákona o advokacii). Z dikce samotného zákona o advokacii tedy vyplývá, že pojištění odpovědnosti by se mělo týkat každého případu, kdy advokát klientovi odpovídá za vzniklou újmu.

Omezenou možnost zúžení rozsahu zákonného pojištění odpovědnosti advokátů za způsobenou újmu ve svém nedávném rozhodnutí^[4] naznačuje také Ústavní soud, když konstatoval: „stěžovatel ohledně pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou advokátem argumentoval přílehlavě (a opačně, než z čeho vycházel krajský soud). V souvislosti s odvolací námitkou vedlejší účastnice totiž nepřímou poukázal na tzv. výluky z odpovědnosti advokáta za škodu, která je zakotvena ve shora uvedené pojistné smlouvě, s tím, že by tato výluka mohla dopadat na souzenou věc (jakkoli dosud nárok na plnění z pojistné smlouvy nebyl uplatněn, a proto její výklad nebyl předmětem samotného řízení před Ústavním soudem). Nicméně smyslem a účelem zakotvení povinnosti v ustanovení § 24a a násl. zákona o advokacii není jen ochrana samotného advokáta, ale také (a především) jeho klientů jako eventuálně poškozených. To je dáno samotnou povahou činnosti advokáta, která (s ohledem na rozhodující vliv „lidského faktoru“) není (nemůže být) prostě chyb, přitom však na jejím výsledku často závisí osud klienta či jeho majetku, a případná pochybení tudíž mohou mít natolik závažné důsledky, že jejich reparace bude zcela mimo majetkové možnosti (či výtěžkové schopnosti) advokáta. S ohledem na to je povinností obecných soudů také zkoumat, zda konkrétní pojistná smlouva respektuje zmíněný smysl a účel příslušného povinného pojištění, od čehož se také odvíjí otázka platnosti ve smlouvě obsažené tzv. výluky, zde konkrétně, co se týče formy zavinění na straně advokáta.“

Citované rozhodnutí Ústavního soudu se sice danou problematikou nezabývalo přímo a nepředstavuje konečné rozřešení nadnesené otázky, nicméně vcelku zřetelně naznačuje jeho aktuální pohled na věc. Zůstává samozřejmě otázkou, k jakému závěru Ústavní soud dospěje v případě meritorního řešení otázky platnosti výluk z povinného zákonného pojištění odpovědnosti a zda lze takové výluky odmítnout obecně, nebo vždy jen s ohledem na konkrétní okolnosti.

Lze však shrnout, že zakotvuje-li zákon o advokacii povinnost k uzavření povinného pojištění pro případ vzniku újmy v souvislosti s výkonem advokacie, nelze pochybovat o tom, že smyslem takového kroku je ochrana klientů a náhrada újmy jim způsobené. Advokát by měl klientovi od jeho problémů pomáhat, nikoli mu způsobovat další, a stane-li se tak, měl by být vzniklá újma nahrazena v maximálním možném rozsahu. Žádná výluka z rozsahu minimálního zákonného pojištění by proto neměla být schopná omezit náhradu způsobené újmy v neprospěch klienta. Stanovisko Ústavního soudu pak vyloženě nabádá k tomu, že pojišťovnami stanovené výluky by neměly být automaticky brány jako dogma.



Mgr. Jiří Myšák,

advokát

[TOMAN, DEVÁTÝ & PARTNEŘI advokátní kancelář, s. r. o.](#)

Trojanova 12
120 00 Praha 2

Tel.: +420 224 918 490
Fax: +420 224 920 468
e-mail: ak@iustitia.cz

[1] Usnesení představenstva České advokátní komory č. 4/2009 Věstníku ze dne 15. září 2009, kterým se stanoví minimální limity pojistného plnění z pojištění advokátů, ve znění usnesení č. 7/2010 a 3/2015 Věstníku.

[2] Pojištění na základě Rámcové pojistné smlouvy č. 2904309313, ve znění pozdějších dodatků (dále jen „hromadné pojištění advokátů“), uzavřené mezi Generali Pojišťovna, a. s., a Českou advokátní komorou, blíže viz internetové stránky České advokátní komory www.cak.cz.

[3] Srov. Dodatek č. 26 k rámcové pojistné smlouvě č. 2904309313, volně k dispozici např. na internetových stránkách České advokátní komory www.cak.cz.

[4] Usnesení Ústavního soudu ze dne 15. listopadu 2016, sp. zn. III. ÚS 337/16.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Vybrané otázky poskytování zdravotních služeb na dálku](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)
- [Ombudsman na Maltě - základní parametry a role. A v čem bychom se mohli poučit i my v Česku?](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [Rozhovor s JUDr. Veronikou Janoušek Rudolfovou, samostatnou advokátkou specializující se na sportovní právo](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [Fotbaloví agenti vs. FIFA ve světle stanoviska generálního advokáta Soudního dvora Evropské unie](#)